

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2012. gada 13. novembris)

par vienotās valūtas nosaukuma rakstību

(CON/2012/87)

Ievads un juridiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2012. gada 5. oktobrī saņēma Latvijas Tieslietu ministrijas lūgumu sniegt atzinumu par grozījumu (turpmāk – „grozījuma projekts”) 2005. gada 26. jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr. 564 „Noteikumi par Eiropas Savienības vienotās valūtas vienības nosaukuma atveidi latviešu valodā” (turpmāk – „MK noteikumi Nr. 564”).

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 127. panta 4. punktu un 282. panta 5. punktu un Padomes 1998. gada 29. jūnija Lēmuma 98/415/EK par valstu iestāžu apspriešanos ar Eiropas Centrālo banku par tiesību aktu projektiem¹ 2. panta 1. punkta pirmo ievilkumu, jo grozījuma projekts attiecas uz valūtas jautājumiem. ECB Padome šo atzinumu ir pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas Reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

1. Grozījuma projekta mērķis

Latvijas Tieslietu ministrija norāda, ka grozījuma projekta galvenais mērķis ir novērst neatbilstību starp vienotās valūtas nosaukumu latviešu valodā, ko attiecībā uz dokumentiem, kas nav tiesību akti, nosaka MK noteikumi Nr. 564 („eiro”), un vienotās valūtas nosaukumu latviešu valodā, ko nosaka Eiropas Savienības tiesības („euro”). ECB uz šo neatbilstību norādījusi savos konverģences ziņojumos².

Līdz 2007. gada decembrim MK noteikumi Nr. 564 noteica, ka vienotās valūtas nosaukums latviešu valodā ir „eiro”. 2007. gada 18. decembrī Latvijas valdība MK noteikumus Nr. 564 grozīja. Saglabājot neskartu sākotnējo normu, kas paredz „eiro” nosaukumu, MK noteikumi Nr. 564 tika papildināti ar jaunu 3. punktu, kas nosaka, ka tiesību aktos vienotās valūtas nosaukums ir „euro”.

Latvijas Tieslietu ministrija tagad piedāvā aizstāt MK noteikumu Nr. 564 2. punkta pašreizējo tekstu: „2. Eiropas Savienības vienotās valūtas vienības nosaukums latviešu valodā lietojams vīriešu dzimtes nelokāmajā formā – eiro.” ar šādu tekstu: „Eiropas Savienības vienotās valūtas nosaukums latviešu valodā rakstībā ikdienā lietojams saskaņā ar latviešu valodas gramatikas likumiem un vēsturiskajām tradīcijām.”

¹ OV L 189, 3.7.1998., 42. lpp.

² Sk. ECB 2012. gada Konverģences ziņojuma 239. lpp.

2. Vispārīgi apsvērumi

ECB atzinīgi vērtē atzinumu lūgušās iestādes nolūku novērst iepriekš minēto Latvijas tiesību aktu neatbilstību attiecībā uz vienotās valūtas nosaukumu.

ECB norāda, ka Līguma par Eiropas Savienību 3. panta 4. punkts nosaka, ka „Savienība izveido ekonomisko un monetāro savienību, kuras valūta ir euro”. Visās šī Līguma un Līguma par Eiropas Savienības darbību valodās, kurās izmanto latīņu alfabētu, t.sk. latviešu valodā, vienoto valūtu vienskaitļa nominatīvā konsekventi sauc par „euro”³.

ECB arī atzīst, ka nepieciešamība novērst Latvijas tiesību aktu un Eiropas Savienības tiesību aktu neatbilstību attiecībā uz vienotās valūtas nosaukumu neierobežo Latvijā ikdienā lietoto, Latvijas kultūras un valodas mantojumam atbilstošo vienotās valūtas nosaukuma variantu izmantojumu. Euro nosaukuma rakstība neietekmē pastāvošo latviešu valodas rakstību.

3. Īpaši apsvērumi

- 3.1 ECB uzskata, ka ar grozījuma projektu Latvijas tiesību aktos tiks noteikta iespēja vienotās valūtas nosaukumu rakstīt atšķirīgi no vienotās valūtas nosaukuma, kas noteikts Eiropas Savienības primārajos tiesību aktos. Turklāt, ņemot vērā grozījuma projekta vispārīgo formulējumu, nosaukums varētu tikt rakstīts veidos, kas vēl vairāk atšķiras no Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktā nosaukuma. ECB uzskata, ka MK noteikumu Nr. 564 3. punkts, kas nosaka, ka tiesību aktos vienotās valūtas nosaukums ir „euro”, atbilst Eiropas Savienības tiesību aktiem.
- 3.2 Ievērojot Eiropas Savienības ekskluzīvo kompetenci noteikt vienotās valūtas nosaukumu, ECB aicina Latvijas iestādes apsvērt iespēju atcelt MK noteikumus Nr. 564 pilnībā, jo ņemot vērā, ka Eiropas Savienība minēto kompetenci ir īstenojusi, pieņemot tieši piemērojamas Eiropas Savienības tiesību normas, šajā jautājumā nav nepieciešams pieņemt valsts līmeņa tiesību aktus. Ja tas nav iespējams, ECB aicina Latvijas iestādes nevis aizstāt MK noteikumu Nr. 564 2. punktu, bet gan to atcelt.

Šo atzinumu publicēs ECB interneta vietnē.

Frankfurtē pie Mainas, 2012. gada 13. novembrī

[paraksts]

ECB viceprezidents
Vítor CONSTÂNCIO

³ Sk. arī ECB 2012. gada Konverģences ziņojuma 31.–32. lpp.